

สารบัญ

- บทที่ 1 ความนำ ประวัติศาสตร์ล้านนา -1, หน้า 1-14
วิวัฒนาการของสังคมล้านนา 6, สมัยก่อนสร้างเมืองเชียงใหม่ 7,
สมัยเชียงใหม่เป็นประเทศราชของพม่า 8, สมัยเชียงใหม่ขึ้นกับกรุงรัตนโกสินทร์ 8,
การศึกษาในล้านนา 9, อักษรในล้านนาไทย 10,
- บทที่ 2 ประเภทและฉันทลักษณ์ของวรรณกรรมล้านนา หน้า 14-23
ประเภทของวรรณกรรม 15, การแบ่งหมวดเรื่องกัมภีร์โบราณ 16, การแบ่งหมวดหมู่
ของวรรณกรรมท้องถิ่นล้านนา 17, ฉันทลักษณ์คำประพันธ์ล้านนา, คำร่ำ 18,
ร่าย 19, กาพย์ 20, คร่าว 21, โคลง 22,
- บทที่ 3 วรรณกรรมมุขปาฐะ หน้า 24-87
เพลงเด็ก 24, เพลงชาวบ้าน 27, โวหารรักของหนุ่มสาว 29, คร่าวใช้-เพลงยาว
ล้านนา 50, ปริศนาคำทาย 53, สุภาษิต 59, คำให้พรในโอกาสต่าง ๆ 65,
คำอัญเชิญเทวดา 68, คำขมาครีวทาน 68, คำกล่าวในโอกาสต่าง ๆ คำเวนทาน
ขึ้นบ้านใหม่ 69, คำเรียกขวัญ 70, คำเรียกขวัญคู่บ่าวสาว 72, คำเรียกขวัญควาย 73,
คำร่ำบอกไฟ 75, นิทานชาวบ้าน-การแบ่งนิทาน 76, เรื่องผีม้าบ้อง 77,
เรื่องเชียงใหม่ขำพระยา กะด่าป่าคำตุ้ เส็ดคำแจ๊ะ 78, เรื่องเสื่อเย็น 79,
เรื่องเลือกตามแลกได้เชกกันปุด 79, เรื่องไอ่เปียกับไอ่ตา 80, เรื่องผีปกกะโหล้ง
จำแลง 81, เรื่องผานางคอย 82, เรื่องวันลักเสียวหอมเสียว 83,
- บทที่ 4 วรรณกรรมพุทธศาสนา หน้า 88-152
ความเชื่อด้านลัทธิศาสนาของล้านนา 88, วรรณกรรมบาลี 90, พระโพธิธิรังสีเถระ
90, พระธรรมบดีเถระ 91, พระญาณกิตติเถระ 91, พระสัทธัมมกิตติมหาพุทธสเทวเถระ
92, พระนันทาจารย์ 92, พระติปิฎกจุฬากยเถระ 92, พระญาณวิลาสเถระ 92,
พระพรหมราชปัญญา 92, พระสุวรรณรังสีเถระ 92, พระอุตตรามเถระ 92,
พระสิริมังคลเถระ 92, พระรัตนปัญญาเถระ 93, ชินกาลมาลีปกรณ์ 94, ปัญญาสชาดก
94, วรรณกรรมชาดกล้านนา 97, การเทศน์แบบตั้งธรรม 99, เวสสันดรชาดกสำนวน
ต่าง ๆ 100, ตัวอย่างของมหาเวสสันดรชาดก-ทานกัณฑ์ ฉบับสร้อยสังกร 102, กัณฑ์ชูชก
ตอนพรรณนาบ้านของชูชก 102, กัณฑ์มหาพน ฉบับสร้อยสังกร 103, พรรณาถึงหมา
ของพรานเจตบุตร 104, กัณฑ์กุมาร 105, พระเวสสันดรคิดสร้างเมรุ 107, นครกัณฑ์
109, พรรณาอาหาร 111, วรรณกรรมชาดกนอกนิบาตล้านนาตัวอย่างชื่อวรรณกรรม

ชาดกนอกนิบาต 112, หอราแมนชาดก 114, เรื่องย่อตัวอย่างสำนวนโวหารจากเรื่อง
หอราแมนชาดก 119, พรหมจักรชาดก-เรื่องย่อ 120, ตัวอย่างสำนวนโวหารจากพรหม-
จักรชาดก 127, เรื่องอุสสาบารส-เรื่องย่อ 130, ตัวอย่างสำนวนโวหารจากเรื่อง
อุสสาบารส 135, เรื่องแสงเมืองหลงถ้ำ-เรื่องย่อ 145, ตัวอย่างสำนวนโวหารจากแสง

เมือง

หลงถ้ำ 149,

บทที่ 5 วรรณกรรมตำราล้านนา หน้า 153-195

ตำนานหรือประวัติศาสตร์ 153, มุลาศาสนา 155, ชินกาลมาลีปกรณ์ 156,
-เรื่องพญามังราย 157, -เรื่องพระเจ้ากือนา 158, ตำนานสิงหนวัติกุมาร 160,
-การตั้งเมืองนาคพันธุสิงหนวัตินคร 161, -เรื่องพรหมกุมาร 163, ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่
167, -พระยามังรายตัดสินความพระยาร่วงเป็นคู่กับนางเทวีของพระยาจำเมือง 169,
-การรบระหว่างพระเจ้าติโลกละพระยาบรมไตรโลก 172, วรรณกรรมตำราล้านนา 176,
การดำเนินชีวิตของชาวบ้านในเดือนต่างๆ ของรอบปี 177, ประเพณีศาสนาและความเชื่อ
178, ประเพณีเนื่องในการดำเนินชีวิต 178, ประเพณีเชิงพิธีกรรม 179, การขึ้นท้าวทั้งสี่
179, ตำรากฤษ์ยาม 181, ตำรายาสมุนไพร 182, ตำรากฎหมาย 183, ความบางตอนจาก
มังรายศาสตร์ 185, ตำราคำสอนและจริยศาสตร์ 188, -ความบางตอนจากโลกนัยชาดก
188, ความบางตอนจากโคลงเจ้าวิฑูรสอนหลาน 191,

บทที่ 6 กวีนิพนธ์ประเภทโคลงล้านนา หน้า 196-291

นิราศหริภุญชัย 196, นิราศคดอยเก็ง 205, โคลงมั่งทรารบเชียงใหม่ 209,
โคลงเรื่องนางปทุมลังกา 223, โคลงพรหมทัต 235, โคลงอมรา 255,
โคลงหงส์ผาคำ 269,

บทที่ 7 กวีนิพนธ์ประเภทคร่าวล้านนา หน้า 292-349

เริ่มการแต่งคร่าวที่เป็นเรื่องราว 292, วิวัฒนาการของคร่าวซอ 293,
คร่าวซอที่ค้นพบ 294, คร่าวซอเรื่องหงส์หิน 295, คร่าวซอเรื่องเจ้าสุวัตร นางบัวคำ
312, คร่าวซอเรื่องอ้ายร้อยชอด 327, คร่าวสี่บท 339